

Sd 14,20-15,8 (31.3.2019)

Samsonovu ženu dostal jeden z družbů, který mu byl druhem.

Po nějakém čase, ve dnech, kdy se žala pšenice, navštívil Samson svou ženu a přinesl darem kozlíka. Řekl: "Rád bych vešel do pokojíku ke své ženě." Ale její otec mu nedovolil vejít a namítl: "Myslil jsem, že k ní chováš nenávisť, tak jsem ji dal tvému družbovi. Což není její mladší sestra hezčí? Může být tvá místo ní!" Ale Samson jim odpověděl: "Tentokrát budu vůči Pelištejcům bez viny, když jim provedu něco zlého." Odešel a pochytal tři sta lišek. Potom vzal pochodně, otočil vždy dvě lišky ocasu k sobě a mezi ně připevnil pochodeň. Pochodně zapálil a lišky pustil do nepožatého obilí Pelištejců. Zapálil jak kopky, tak nepožaté obilí, dokonce i vinice a olivy.

Pelištejci se vyptávali: "Kdo tohle udělal?" Rozkřiklo se: Samson, zeť Timnašana, za to, že mu vzal ženu a dal ji jeho družbovi. I přítáhli Pelištejci a upálili ji i s jejím otcem. Tu jim Samson řekl: "Když takhle jednáte, neustanu, dokud nad vámi nevykonám pomstu." Bil je hlava nehlava a způsobil jim zdrcující porážku. Potom sestoupil a usadil se ve skalní strži Étamu.

I stalo se ve dnech, kdy se sklízela pšenice...

Příběh o vysvoboditelských eskapádách soudce Samsona dnes začíná sklizní. Sklizeň neslavíme, nicméně jsou tyto bohoslužby součástí výročního sborového shromáždění, což je svého druhu také klasobraní, ohlédnutí za sborovou sklizní uplynulého času. Možná tedy na úvod krátká úvaha – kde je v těch příbězích místo sboru a jeho kazatelů?

Řekl bych, že dnes není potřeba, aby kazatel či sbor oplývali přímo samsonovskými rysy – být svědkem víry, který – někdy poněkud osaměle – vnáší nejistotu do řad proticírkevně naladěných papalášů. Nás ten příběh spíš ponouká, abychom se společně – vy i já - nebáli vykročit ze zaběhaných kolejí toho, co považujeme za osvědčené jistoty víry i života. Toho jednotlivého – i toho církevního. Doba v níž žijeme, je příznačná tím, kolik věcí se proměňuje: Proměňuje se pohled na roli muže a ženy - proměňuje se pohled na to co dá životu pravou hodnotu. Měl by se proměnit náš vztah k životnímu prostředí. A v neposlední řadě by se měl proměnit i vztah domácích k příchozím – vztah většiny k menšinám, ať už mají jinou barvu pleti nebo sexuální orientaci nebo náboženské založení. Těch změn i výzev přichází poměrně hodně – lidi se tím cítí znejistěli – a církve v této zemi na to zhusta reagují tím, že se stahují do ohradek navykých postojů – hájí předsudky, podezřívavost či někdy i nenávisť vůči těm jiným – a říká tomu tradice.

I Samsonovy příběhy dostávaly svůj tvar v době, kdy se doba docela rychle proměňovala. A tu je zajímavé, kolik právě těch tradičních hodnot, konvencí, ba i uznávaných náboženských povinností Samson překračuje. Takový zákoník Ezdráš, který chtěl věrnost Hospodinu řešit tím, že si Judejci budou brát jen nevěsty vlastního náboženství a vlastní krve, by nad jeho eskapádami zaplakal. Nemluvě o tom, že tenhle nazorejský, místo aby abstinoval, se občas chová jako příslovečný žráč a pijan vína.

Ale všechno to se neděje jako výsledek činů nenapravitelné svéhlavé individuality. Společně se Samsonem můžeme objevovat – že cesta, lemovaná těmi provokativními, netradičními eskapádami – je cesta, která zůstává výsostně hospodinovskou. Neboť skrze Samsonovy činy přichází svoboda a naděje tam, kde už vlastně vůbec neměly místo.

I stalo se ve dnech, kdy se sklízela pšenice... – jenže kdo ji už 40 let v zaslíbené zemi sklízí? To Pelištejci se chystají slavit další dožínky, a jako by přitom k vyhladovělým dětem Izraele vysílali posměšný signál: Kdo je tady definitivně pánem – my nebo ten váš Hospodin? Dost na to, aby se s tím H rozhodl něco udělat.

I stalo se ve dnech, kdy se sklízela pšenice – že se Samson, čerstvý ženáč, vydal obšťastnit svou novomanželku.

Ze svatby odcházel značně rozladěn, neboť ho Pelištejci pěkně podrazili, nicméně, teď spěchá za svou ženou – a nejde s prázdnou. Nese jehněčí – trochu jako znamení, že se už nehněvá.

Novomanžel Samson jde sklízet - ale jaká úroda ho čeká? Když přijde do ženina domu, zjistí, že za ženou nemůže. Prý – když jsi vypadnul tak rozhněván, myslel jsem, že mou dceru ze srdce nenávidíš, zastavuje ho tchán. Jaksi přitom vynechal, že Samsonův hněv se týkal svatebčanů okolo, nikoli nevěsty. Dal jsem ji jednomu z družbů, aby nezůstala na ocet. Ale koukej, zůstala nám doma mladší sestra, nechceš ji? – nabízí jak prohnáný kuplíř.

Opět se Pelištejci projevili jako podrazáci, kteří chtějí ukázat, kdo tady diktuje podmínky. Samsonovi ovšem nabídli příležitost ukázat, kdo je tady pánem doopravdy. Nachytá 300 lišek, přiváže jim k ocasům zapálené pochodně – a oheň nechá sklízet pelištejská pole, sady, vinice. Vypravěč jakoby tu opsal jeden dávný antický rituál – při slavnostech zvaných Cereálie k počtě patronky vzrůstu obilí a žní prý staří Římané vypouštěli do cirku zapálené lišky. Zatímco však pohanský rituál symbolizoval zničení lišky hubitelky – Samson čistí zemi zaslíbenou od pýchy Pelištejců. Od pýchy těch, kteří si zvykli s takovou samozřejmostí tunelovat a uchvacovat plody Hospodinova požehnání.

Navíc tahle drsná epizoda připomíná pilnému čtenáři příběhů pověstí izraelských soudců ještě něco jiného.

Pochodně – to je biblické světlo Hospodinovy spásy svítící v temnotách. A s třemisty muži, vyzbrojenými pochodněmi, vyrazil soudce Gedeon na midjanské nepřátele. Samson ovšem po ruce žádné izraelské mužstvo nemá. **Sám** musí snášet podrazy – **sám** nachytat 300 lišek(či šakalů) – a s planoucími pochodněmi je vypustit na pole okupantů.

Lišky a šakalové (jazyk Písem tady moc nerozlišuje) jsou tvorové, symbolizující v biblických příbězích a písních vpád divočiny a destrukce. Když „je v sutinách město a zbořené chrám“ – prohánějí se sutinami jako znamení nevratné destrukce právě lišky a šakalové. Teď likvidují bourají Pelištejců – kdežto hořící pochodně jakoby chtěly zažehnout novou nadějí na spásu v srdcích dětí Bího lidu, 40 let strádajícího pod útlakem okupantů.

Jestliže Izrael ve svých kajících písních s pláčem líčí, jak v sutinách svatého města a chrámu pobíhají lišky a šakalové, **Pelištejci nepláčou**. Pokud někoho z nich při pohledu na lišky na vinici napadlo, že se vlastně v téhle zemi nemají co roztahovat, rychle tu myšlenku zapudil jako zhola nepelištejskou. **Místo toho se hledí pomstít**. Pomstou pelištejskou, pomstou válcovačů svobody a lidskosti – odplatou těch, kdo chtějí zhasit ducha vysvobození – pomstou náckovskou. Sběhnou se – a rozpoutají pogrom. Nikoli ovšem v Samsonově rodné vesnici – tam se teď (možná i kvůli Samsonově pověsti) bojí. Jejich odplata si vybrala snadnější cíl: Zapálí statek Samsonova pelištejského tchána – a v něm nechají uhořet jej i Samsonovu ženu.

I tahle předehra pogromů a křišťálových nocí patří k paletě činů biblických Pelištejců. Vypálení statku i s jeho obyvateli. Ne nadarmo se právě nacističtí ideologové rozčilovali třeba nad vyprávěním, jak „židovský spratek David zákeřně skolil modrookého pelištejského obra, nepremožitelného Goliáše...“ Dobře vytušili, že sami patří mezi Válcovače svobody a lidskosti, nikoli mezi svědky spásy Hospodinovy. Současní následovníci rasové či náboženské nenávisti sice dnes upalují a posílají do plynu hlavně na sociálních sítích, ale pogromová pelištejská mentalita z toho leze taky.

S úlevou, že takové zvrácenosti nemají v zemi zaslíbené (ani v tomto světě) místo, proto vypravěč líčí, jak všichni strůjci té nelidskosti byli pobiti. Možná šlo spíš o pořádný nářez. Doslova tam stojí: „*I nařezal jim Samson od chodidel po zadek nářezem velikým*“. Dává jim co proto, aby jim došlo, že se ve své sebejisté zvrácenosti podobají leda tak totálně nevychovaným spratkům.

I tak nám ale nad Samsonovou misí zůstávají otázky:

Stálo to za to, Samson, tvé provokativní hrátky s Pelištejci? Tos netušil, že to vezme tenhle konec? Stály za to, ty životy, nesmyslně zmařené v ohni? Příběh nám tyto tíživé otázky nezapovídá – a netvrdí, že Samson tíhu těchto dilemat neprožívá taky. Možná proto jeho cesta pokračuje, jako by ho něco tížilo – níž a níž. *A sestoupil Samson – a usadil se v rozsedlině skály Etam.*

Sestoupil – do skal? Ano sestoupil. Protože mezi takové jako Pelištejce můžeš jít jedině čím dál níž. Samsona jeho osamělé poslání zavádí stále hlouběji doprostřed těch, kdo se projevují tak vzpurně protihospodinovsky – tak nelidsky. A jako obydlí si našel dravčí skálu.

Samson – predátor? Mně připomíná spíš jiného osamělce – který cestu svého poslání vystihl slovy „lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by (natrvalo) hlavu složil.“ A přece právě tahle bezdomovecká cesta hlubinami lidské zotročenosti a nelidskosti přinesla nakonec vysvobození a naději mnohým. Amen.

Pořad bohoslužeb

Píseň 314,1+6

In: Jen zmkní před Bohem, duše má, vždyť on mi nadějí vlévá. Má spása a sláva je v Bohu, on je má mocná skála, v Bohu mám útočiště. Lide, v každý čas v něho doufej, vylévej před ním své srdce! Bůh je naše útočiště.

Neslibujte si nic od útisku, nedejte se šálit tím, že něco uchvátíte, k jmění, byť i přibývalo, neupněte srdce.

Bohu patří moc, i milosrdenství je, Panovníku, tvoje. Amen

Píseň 62

Modlitba

Hospodine, náš Pane, zprostřed své bídy i nouze tohoto světa přicházíme k tobě: ty vysvobozuješ, ty dáváš záchranu, ty směruješ život pravdivě. Ty sám zveš, abychom tě poznávali v příbězích tvých svědků – ty sám ujišťuješ, žes nepřestal jednat. Děkujeme za toto ujištění a pozvání. Vyznáváme, Pane, že mu často nasloucháme a nerozumíme. Znovu a znovu se orientujeme podle toho, co říká většina. Přestáváme se ptát, jak myslet a jednat jako tvůj lid. Jsme zmateni tím, jak lež válcuje pravdu a rezignovanost svobodu – děsí nás lidská zvrácenost a násilnictví – a pochybujeme o tom, zda platí evangelium o blízkosti tvého království.

Prosíme, dej zaznít slovu, které tvoje dílo znova postaví před oči. Ujistí nás znovu, že příběh tvé záchrany i pravdy je příběhem pro tento svět a pro nás lidi. Amen

1. čtení Lk 9,43b-45.57-58

Když se všichni divili, co všechno (Ježíš) učinil, řekl svým učedníkům: "Slyšte a dobře si pamatujte tato slova: Syn člověka bude vydán do rukou lidí." Oni však tomu slovu nerozuměli a jeho smysl jim zůstával skryt; proto nechápali, ale báli se ho na to slovo zeptat.

... Když se ubírali cestou, řekl mu kdosi: "Budu tě následovat, kamkoli půjdeš." Ale Ježíš mu odpověděl: "Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu složil."

Píseň 311,1-2.7-8

kázání

Píseň 421

Ohlášení

Přímluvy

S důvěrou, že cesta tvých svědků dává smysl našim zápasům i prosbám, předkládáme tyto modlitby:

Za tento sbor, za bratry a sestry, kteří potřebují povzbudit v trápeních, nemocech či slabosti. Za pokřtěné a konfirmované, za aktivní i lidi na okraji. *Spolu tě prosíme Kyrie eleison*
Za lidi, jejichž životní prostor drancují silnější, za ty, kdo žijí v místech neúrody, neštěstí. Za ty, jimž do života vstoupilo tragicky lidské násilnictví. Za ty, kdo jsou ve své bezmoci svírání touhou po odplatě a pomstě. *Spolu tě prosíme Kyrie eleison*

Za ty, kdo jsou ohroženi pokušením drát se za úspěchem přes mrtvolu, podvádět a ožebračovat, obelhávat a manipulovat.

Použij si nás jako svědky, kteří se stavějí do cesty takovým válcovačům lidské svobody a důstojnosti. *Spolu tě prosíme Kyrie eleison*

Za všechny, kdo ve svém zoufalství potřebují spočinout a nalézt novou nadějí. Za osamělé, kteří hledají společenství. Za ty, jejichž srdce válcuje bolest či pocit, že jejich život nemá smysl. Dávej rozbrěsk svobodě, sílu útěše, energii a vytrvalost všem, kdo dokážou zažehnout světlo v takovýchto životních temnotách. *Spolu tě prosíme Kyrie eleison*

Otče náš...

Poslání 1Tm 6,10-12

Požehnání

Požehnejž tobě Hospodin, a ostříhejž tebe. Osvět Hospodin tvář svou nad tebou, a buď milostiv tobě. Obratiž Hospodin tvář svou k tobě, a dejž tobě pokoj. Amen

Píseň 555,1+4